Nr 428. **Kraków, Piątek 18 Września 1908.** **Rok XXVII.**

„Nowa Reforma" wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. Numer popołudniowy codziennie prócz niedziel i świąt.

Prenumerata wynosi:

	rocznie:	półrocznie:	kwartalnie:	miesięcznie:
W Krakowie	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
W Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką pocztową	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 hal.
z dwurazową „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
W państwie niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
W innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do ADMINISTRACYI „NOWEJ REFORMY" w Krakowie.
Adres Redakcyi i Administracyi: KRAKÓW, ULICA JAGIELLOŃSKA 10. — Telefon Nr. 41.
Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. OLSZEWSKIEGO, ulica Kilińskiego 2 i w BIURZE PLOHNA ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

ZAMIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; MIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy". — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Kopcasa i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego, Sukiennice. — Handel Kretschmera, ul. Szewska. — Handel J. Ekiera, ul. Karmelicka 18.

ZAMIEJSCOWĄ PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmują: We LWOWIE Biura dzienników: Ludwik Plohn, ul. Karola Ludwika 11. — S. Sokołowski Pasaż Hausmana 9. — W PRZEMYŚLU Heszeles. — W JAROSŁAWIU A. Amsler. — W WIEDNIU Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu) — A. Oppelik. — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W PARYŻU Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur Rue Rougemont 14.

OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 10 h. — NADESŁANE po 60 h. od wiersza za każdy raz.
GŁOSY PUBLICZNE po 2 Kor. od wiersza. Układ tabelaryczny cyfrowy, skomplikowany pierwszy raz 40 hal., następny po 10 hal. od wiersza.
ZAŁĄCZNIKI do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i. p.) przyjmuje się za cenę 2 K. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 K. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Najważniejsze wiadomości, podane w dzisiejszym numerze „N. Reformy".

Otwarcie międzyparlamentarnej konferencyi pokojowej. — Zatarg uniwersytetów rosyjskich z ministerstwem oświaty. — Organizacya rewolucyjna w Petersburgu. — Epidemia cholery w Petersburgu. Ucieczka Sulejmana paszy z Plewlje. — Podróż Izwolskiego do Włoch. — Wyjazd Piotra serbskiego do Wiednia i Petersburga? — Bunt na pancerniku francuskim. — Przyjęcie noty francusko-hiszpańskiej przez Anglię. — Zamach na prezydenta Guatemali.

Sejm krajowy.

(Telefonem).

Wybory do komisyi.

Lwów. Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu podczas wyborów do komisyi, głosowało 171 posłów. Jednomyślnie wybrani zostali:

Do komisyi administracyjnej posłowie: Henryk Stanisław Badeni, Leszek Cieński, Doliński, Dudykiewicz, Garapich, Hupka, Jaworski, Krężel, Krzysztofowicz, Laskowski, Maiss, Makuch, Stanisław Mycielski, Niezabitowski, Ristel, Schätzel, Skołyszewski, Stapiński, Tymoteusz Staruch, Styła, Zdzisław Tarnowski, Tertil, Trzecieski, Wodzicki, Wrześniowski.

Do komisyi bankowej posłowie: Adam Gorayski, Hupka, Kraiński Władysław, Lewicki, Leo, Loewenstein, Maryewski, Moysa, Niezabitowski, Sękowski, Skałkowski, Stefczyk, ks. Senyk, Żardecki.

Do komisyi drogowej posłowie: Czaykowski, Czecz, Doliński, Dumka, Głębocki, Jampolski, Jedynak, Jędrzejowicz, Kiweluk, Kleski, Kołpaczkiewicz, Lewakowski, Męciński, Moysa, Obertyński, Sala, Sare, Skrzyński, Sozański, Tyszkiewicz, Urbański.

Do komisyi gospodarstwa krajowego posłowie: Battaglia, Julian Brunicki, Brykczyński, Cielecki, Cipser, Czartoryski, Gorayski, Kędzior, Kleski, Krynicki, Krzysztofowicz, Kurowiec, Marszałkowicz, Obertyński, Schnell, Skarbek, Skwarko, Tarnowski Zdzisław, Teodorowicz Antoni, Wasung i Vivien.

Do komisyi górniczej: Adam Długosz, Głębocki, Gorayski, Halban, Hanczakowski, Kolischer, Kurowiec, Lewakowski, Męciński, Mycielski Edward, Niementowski, Potocki, Tyszkiewicz, Zamoyski.

Do komisyi kolejowej: Battaglia, Czecz, Federowicz, Górski, Kolischer, Korytowski, Kraiński Władysław, Lubomirski Kazimierz, Męciński, Myjak, Skołyszewski, Skwarko, Skrzyński, Tracz i Vivien.

Do komisyi petycyjnej: Stanisław Henryk Badeni, Bednarski, Cieluch, Ciuchciński, Głębocki, Hempel, Horodyski, Jedynak, Kleski, Krzeczunowicz, Michałowski, Mycielski Edward, Myroniuk-Zajaczuk, Ptak, Staruch Antoni, Szwed, Teodorowicz Antoni, Weiser, Winniczuk, Wrześniowski.

Do komisyi podatkowej: Gołuchowski, Götz, Horodyski, Kraiński Wincenty, Krzeczunowicz, Landau, Lewicki, Löwenstein, Milewski, Pastor, Paygert, Sapieha, Styła, Schätzel i Tracz.

Do komisyi prawniczej: Bis, Brunicki Adolf, Czaykowski, Fierich, Fruchtmann, Górski, Hanczakowski, Kiweluk, Jaworski, Landau, Maiss, Stapiński, Skałkowski, Tertil i Wrześniowski.

Do komisyi przemysłowej: Adam, Battaglia, Długosz, Götz, Federowicz, Halban, Kiweluk, Kolischer, Lewakowski, Lubomirski Andrzej, Milewski, Mycielski Edward, Mycielski Stanisław, Rittel, Rutowski, Sapieha, Sare, Sękowski, Sobolewski, Tymoteusz Staruch, Tracz, Tyszkiewicz, Weiser, Zamoyski i Żardecki.

Do komisyi sanitarnej: Bednarski, Bernadzikowski, Cipser, Czaykowski, Federowicz, Gniewosz, Gołuchowski, Jabłoński, Kraiński Wincenty, Kurowiec, Mars, Myroniuk-Zajaczuk, Sare, Sobolewski i Trzecieski.

Do komisyi rolnej: Garapich, Głębocki, Korytowski Juliusz, Krysowaty, Krzeczunowicz, Landau, Maiss, Merunowicz, Mycielski Edward, Potocki, Sandaluk, Sapieha, Styła, Wasung i Zamoyski.

Do komisyi szkolnej: Adam, Badeni Stanisław Henryk, Bandrowski, Bilczewski, Cielecki, Cieński Tadeusz, Czartoryski, Dembowski, Długosz, Dudykiewicz, Halban, Jedynak, Laskowski, Lewicki, Makuch, Michałowski, Piniński, Rayski, Tarnowski Stanisław, Theodorowicz Józef i Wasung.

Do komisyi wodnej: Bojko, Brunicki Julian, Gorayski, Jaworski, Kędzior, Kolischer, Kozłowski, Krynicki, Lubomirski Andrzej, Lubomirski Kazimierz, Niementowski, Oleśnicki, Sare, Sozański i Stadnicki.

Do komisyi reform agrarnych: Brykczyński, Czecz, Garapich, Górski, Hupka, Jędrzejowicz, Krężel, Lubomirski Kazimierz, Makuch, Mycielski Stanisław, Paygert, Rayski, Sala, Sapieha, Senyk, Sękowski, Skarbek, Skwarko, Stefczyk, Tarnowski Zdzisław, Witos.

Do komisyi dyscyplinarnej: Wybrano z kuryj gmin wiejskich pos. Lewakowskiego, z kuryj miast i Izb handlowych pos. Maissa, z kuryj wielkich posiadłości posła Urbańskiego, zaś z całego Sejmu pos. Korola, Stadnickiego i Pinińskiego.

Wnioski.

Lwów. Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu zgłosili wnioski: pos. Kurowiec o udzielenie nawiedzonym przez brak paszy wszystkim gminom powiatu kałuskiego surowicy lub odpadków solnych dla bydła; pos. Sala o zmianę postanowienia paragr. 16 i 18 galicyjskiego statutu krajowego, o rozszerzenie autonomii krajowej w duchu ustawy zasadniczej ze stycznia roku 1907; pos. Tertil, aby rząd, począwszy od roku szkolnego 1909/10 przekształcił wyższą szkołę realną w Tarnowie w gimnazyum realne nowego typu; pos. Doliński, aby polskie gimnazyum III w Przemyślu przekształcono z początkiem roku szkolnego 1909/10 w gimnazyum realne reformowe.

Opłaty gminne.

Lwów. Na wczorajszem posiedzeniu Sejm zezwolił niektórym gminom na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, między innemi gminie Andrychów w powiecie wadowickim i Krościenko w powiecie nowotarskim. — Gminie miasta Krakowa zezwolono na pobór na rzecz funduszu ubogich opłaty gminnej od wkładek totalizatora podczas wyścigów konnych.

Następne posiedzenie.

Lwów. Na porządku dziennym następnego posiedzenia będzie umieszczony wybór komisyi gminnej, budżetowej i reformy wyborczej, dalej wybór sekretarzy, kwestorów i rewidentów, oraz pierwsze czytanie 14 znanych już wniosków poselskich, wreszcie sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie poboru opłat gminnych w Jarosławiu od napojów spirytusowych.

Międzyparlamentarna konferencya pokojowa.

(Telegr. „N. Reformy").

Berlin. XV międzyparlamentarna konferencya otwartą została wczoraj w sali posiedzeń parlamentu. Na otwarcie przybył między innymi kanclerz państwa ks. Bülow, wszyscy sekretarze państwa i pruscy ministrowie. Prof. Eickhoff, jako przewodniczący niemieckiej grupy, powitał zebranych i zaproponował wybranie ks. Schönaicha Karolatha na prezydenta konferencyi. Wybrano go też przez aklamacyę.

Ks. Schönaich Karolath objął przewodnictwo i wygłosił mowę powitalną.

Mowa ks. Bülowa.

Następnie zabrał głos kanclerz państwa ks. Bülow, który w języku francuskim powitał zebranie imieniem rządu cesarskiego, przyczem oświadczył:

Mogę bez przesady powiedzieć, że z roku na rok praca panów coraz większy ma sukces. Wy, panowie jesteście posłami, ja zaś ministrem. Chociaż nie jestem parlamentarnym ministrem w najściślejszym tego słowa znaczeniu, to przecież jestem — ściśle i uczciwie biorąc — konstytucyjnym kanclerzem państwa. Jako konstytucyjny minister wiem, że wy jako zastępcy ludów, wyrażacie uczucia swych współobywateli, a cokolwiekby można powiedzieć, życzenia większości obywateli tych dotyczą zgody, postępu i pokoju, to znaczy, że zgadzają się te pragnienia z waszemi dążeniami.

Co się tyczy rządów, to przyznacie, że przychylają się one do waszych życzeń, i zawarły międzynarodowe traktaty, a powodowały się przytem waszemi inicyatywami, zajmując się wszystkiemi kwestyami, które okazały się dojrzałemi. Jeżeli rządy zdecydowane są iść dalej tą drogą w przyszłości, to jest to poniekąd, moi panowie, waszą zasługą. Rządy zgadzają się co do celów i dążeń, różnice zdań dotyczą tego, jakie drogi należy wybrać, aby ten cel jak najdalej i najpewniej módz osiągnąć.

My Niemcy bierzemy żywy współudział w kwestyach, które zajmują międzyparlamentarne zjednoczenia, specyalnie w kwestyi sądów rozjemczych. Pozwolę sobie tutaj przypomnieć, że na drugiej konferencyi w Hadze zaproponowaliśmy ugodę dotyczącą sądu konfiskacyjnego i żeśmy podpisali i popierali projekt dotyczący utworzenia stałego trybunału rozjemczego, którego przyjęcie poleca protokół końcowy konferencyi. My sami w rozmaitych traktatach zrobiliśmy użytek z postępowania sądu rozjemczego, w wielu traktatach handlowych włączyliśmy klauzulę o sądzie rozjemczym, bądź to przymusowo, bądź to fakultatywnie. Uważamy za nasz obowiązek wzięcie udziału w konferencyi mocarstw morskich, jaka za kilka tygodni w Londynie się zbierze; nasz współudział jest tam zapewniony z góry dla wszystkich propozycyj, które zgadzają się z interesami prawej obrony i ustawami ludzkości.

Lecz przecież, moi panowie, jeszcze inny jest dowód zainteresowania, jakie Niemcy okazują dla waszego dzieła. Jest to coraz to bardziej wzrastająca liczba niemieckich posłów, którzy pragną brać udział w międzyparlamentarnym zjednoczeniu. Dawne zaś doświadczenie powiada mi, że nic nie zdoła tak rozprószyć nieporozumienia, jak nawiązanie osobistych stosunków.

Przypisano wam, panowie, zamiary, których wy nie żywicie. Miłość pokoju nie oznacza braku miłości ojczyzny; właśnie ci są patryotami, którzy dążą do zapobieżenia konfliktom przez zwalczanie szkodliwej zawsze niepewności, niezdrowych uraz, niekiedy słabej nienawiści, a niejednokrotnie błędnych ambicyj.

Panowie, postępując w ten sposób, dajecie dowód patryotyzmu, tego patryotyzmu, który toruje drogi i usuwa przeszkody i w ten sposób ułatwia wzniesienie się ludzkości do ideału wspólnego wszystkim czasom i wszystkim ludom.

Niemcy, nauczone właśnie historyą, która nie szczędziła im przez trzy stulecia najcięższych doświadczeń, pragną i muszą być silnymi, aby bronić swego obszaru, swego honoru i swej niezawisłości. Niemcy nie nadużywają (!) swej siły i nie będą jej nadużywali. Naród niemiecki, który pragnie pokoju, pokoju, opartego na prawie i sprawiedliwości (!), i który podczas tylu lat udowodnił (!) szczerość tego pragnienia — przyklaskuje waszym pracom.

Czuję, że przemawiam w imię mych rodaków, mówiąc: Niechaj praca wasza będzie owocodajną, niechaj będzie pożyteczną dla wszystkich ludów, których zastępcy nam tak wielką radość i tak wielki zaszczyt uczynili, że przybyli tutaj do Berlina (Oklaski).

Dalsze posiedzenie.

Przewodniczący ks. Schönaich Karolath podziękował kanclerzowi państwa za przemówienie, poczem zgromadzenie postanowiło wysłać telegram do cesarza Wilhelma. W telegramie tym wyrażono, że zgromadzeni w Berlinie 800 członków międzyparlamentarnej unii pozwalają sobie przesłać hołd monarsze, a zarazem wyrazić mu podziękowanie za jego energiczne słowa, jakiemi przed niedawnym czasem przemawiał na korzyść utrzymania pokoju świata.

Następnie hr. Apponyi poświęcił słowa wspomnienia pośmiertnego Cremerowi, który, mimo że był prostym robotnikiem, założył wraz z Passy w r. 1888 unię międzyparlamentarną, a w r. 1903 otrzymał pierwszą nagrodę Nobla, nagrody tej zaś, mimo że sam był biednym, nie użył dla siebie, lecz poświęcił ją dla celu międzynarodowego postępowania rozjemczego.

Zgromadzenie przyjęło rezolucyę, w której wszystkim grupom unii polecono, aby wybrały komisye dla obrad nad kwestyami, jakie mają być przedłożone na III konferencyi w Hadze, specyalnie zaś nad temi kwestyami, które były omawiane na międzyparlamentarnej konferencyi w Londynie w r. 1906 i któremi druga haska konferencya niedostatecznie się zajmowała. Nadto każda grupa ma prosić swoje rządy, aby dały pełnomocnictwa tym komisyom i aby władze udzielały im koniecznych wyjaśnień.

Na tem obrady odroczono do dzisiaj.

Niedopuszczenie posłów chorwackich.

Budapeszt. Węgierskie Biuro korespondencyjne donosi, że kilku chorwackich posłów do Sejmu węgierskiego przybyło wczoraj do Berlina, w zamiarze wzięcia udziału w konferencyi międzyparlamentarnej, jednakowoż prezydent Eickhoff odmówił ich żądaniu, oświadczając, że chorwaccy posłowie nie mogą być do obrad dopuszczeni.

Zajścia w Plewlje.

(Telegr. „N. Reformy").

Konstantynopol. Dziennik „Nowa Turcya" przynosi w sensacyjnej depeszy z Wiednia wiadomość o wypędzeniu mutasafira Plewlje, generała Sulejmana paszy przez turecki garnizon, o uwolnieniu go przez garnizon austryacki oraz o odprowadzeniu go przez wojsko austryackie do Bośni. — W Konstantynopolu nic o tem nie wiadomo, jak tylko, że Sulejman pasza już dawno podał się do dymisyi i że opuścił Plewlje.

Konstantynopol. Wielki wezyr Kiamil pasza zapytany o ucieczkę Sulejmana paszy z Plewlje oświadczył, że o tem nic nie wie i także minister wojny o tem nie wie. Być jednak może, że pogłoski o jego ucieczce powstały z tego, iż generał Sulejman pasza, który wyraził życzenie przeniesienia go na inne stanowisko, wyjechał z Plewlje.

Co się tyczy wiadomości o wysłaniu 16 austryackiego pułku piechoty do Plewlje, wielki wezyr również oświadczył, że nic o tem nie wie, gdyby jednakże to nastąpiło, to także ze strony tureckiej musianoby taki sam oddział wojska wysłać do Sandżaku nowobarskiego.

Wiedeń. W przeciwieństwie do wszystkich dotychczasowych wiadomości, dziwnie wygląda oświadczenie ogłoszone w niektórych dziennikach ze strony ministerstwa wojny w sprawie ucieczki Sulejmana paszy. Podług tego komunikatu ministerstwa wojny, Sulejman pasza został zamianowany członkiem senatu tureckiego, — i z tego powodu wyjechał z Plewlje, gdzie był bardzo lubianym. Zgotowano mu nadzwyczajną owacyę i dlatego austryacka załoga towarzyszyła mu aż na dworzec z muzyką i chorągwiami. Pozatem ministerstwo wojny zaprzecza wiadomości o wysłaniu 16 p. piechoty do Plewlje, gdyż pułk ten znajduje się na manewrach w południowych Węgrzech.

Sulejman-pasza w Tryeście.

Tryest. Wczoraj rano przybył tutaj Sulejman-pasza w wagonie sypialnym, który na wyraźne polecenie wiedeńskiej dyrekcyi oddano mu do dyspozycyi.

Z Rosyi.

(Tel. „N. Reformy").

Zatarg profesorów z ministerstwem oświaty.

Petersburg. Rektor tutejszego uniwersytetu, prof. Borgmann, należący do stronnictwa kadetów, oraz prorektor prof. Braun, złożyli swoje urzędy. Wszyscy profesorowie uniwersytetu postanowili jednogłośnie zaprotestować w ministerstwie oświaty przeciw ostatnim zarządzeniom w sprawie zniesienia stanowiska przełożonych wydziałów, jakoteż w sprawie ograniczenia wolności studentów co do zgromadzeń, oraz przeciw postanowieniu, że profesorowie uniwersytetu mogą należeć tylko do stronnictw miłych rządowi. — Protest wskazuje na niezgodność rozporządzenia z carskim ukazem z dnia 2 września 1905 r., który gwarantuje autonomię szkół wyższych. Profesorowie oświadczają, że zrzucają ze siebie wszelką odpowiedzialność za niemiłe konsekwencye, jakie mogą wyniknąć z ostatniego zarządzenia.

Organizacya rewolucyjna w Petersburgu.

Petersburg. Organizacya rewolucyjna, wykryta przez tutejszą tajną policyę, składała się przeważnie ze studentów i robotników i zamierzała wykonać szereg aktów terorystycznych. Do organizacyi należał także jeden urzędnik departamentu policyi, który miał powierzone wysełanie tajnych cyrkularzy rządowych. Główna siedziba organizacyi była w pewnej piwiarni, gdzie w piwnicy znaleziono 25 klg. dynamitu, trzy gotowe bomby, wielką literaturę rewolucyjną i liczne listy kompromitujące.

Zamach na naczelnika stacyi.

Moskwa. Onegdaj na stacyi Kuncowo szef stacyi, przeglądając jeden z pociągów kolejowych, napadnięty został przez nieznanych sprawców, którzy zadali mu liczne rany, a ciało dla zatarcia śladów zbrodni rzucili na tor.

Epidemia cholery.

(Telegr. „Nowej Reformy")

Petersburg. B. kor. donosi: W okręgu miejskim onegdaj wydarzyło się **249** zasłabnięć na cholerę a **70** wypadków śmierci.

Petersburg. Biuro kor. donosi: W ciągu ostatnich 24 godzin wydarzyło się **305** wypadków cholery, z tego **115** z wynikiem śmiertelnym.

Sztokholm. „Svenska telegram buran" donosi z Helsingforsu: Angielski okręt „Stakson", który jechał z Brighton, przybył wczoraj do Saekkiaerbi z chorym, podejrzanym o cholerę. W nocy zmarł sternik okrętu wśród objawów cholery. Okręt odwieziono na kwarantannę do Treugsun, gdzie też chorych na cholerę umieszczono w szpitalu cholerycznym.

W szpitalu cholerycznym w Bioerkoe zmarł wczoraj pewien fiński marynarz wśród objawów cholery.

Wypadki w Turcyi.

(Telegr. „N. Reformy").

Pogłoska o przesileniu ministeryalnem.

Berlin. „Lok. Anz." donosi z Konstantynopola, że utrzymują się tam pogłoski o nastąpić mającem przesileniu ministeryalnem. Wzrasta niezadowolenie z obecnych rządów.

Strajki.

Konstantynopol. Syndykat personalu linii kolejowych oryentalnych stawia żądania niemożliwe do przyjęcia, wobec czego strajk jest bardzo prawdopodobnym. W ostatnich dniach nadeszły także z prowincyi liczne doniesienia o strajkach, n. p. na kolei Smyrna—Kassava i na kolei eibińskiej, oraz w fabryce tytoniu w Kasola. Strajki te jednakże zostały albo zażegnane, albo też wkrótce będą zażegnane.

Obce wpływy.

Paryż. Jak donosi „Matin", minister skarbu Caillaux na życzenie rządu tureckiego polecił prezydentowi trybunału rachunkowego Laurentowi, aby objął funkcye doradcy skarbowego u Porty.

Frankfurt. „Frankf. Ztg." donosi z Konstantynopola, że Anglik Chitty, który przeprowadzał organizacyę cłową w Egipcie, zaangażowany został przez rząd turecki w tymsamym celu na jeden rok.

Konstantynopol. Ks. Dżemel Eddin, kuzyn sułtana, wyjeżdża do Budapesztu, jak twierdzą w celu zamówienia okrętów transportowych.

TELEGRAMY

z dnia 18 września.

Praga. Minister Prade odjechał wczoraj do Wiednia.

Berlin. Sekretarz państwa dla spraw zagranicznych Schön przybył tutaj.

Londyn. Zaraz po zebraniu się parlamentu wniesioną będzie interpelacya do prezydenta ministrów w kwestyi stanowiska rządu wobec kongresu eucharystycznego, przyczem gabinet spotka się prawdopodobnie z ostrą krytyką partyi liberalnej.

Z Sejmu śląskiego.

Opawa. Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu wybrano komisyę dla reformy wyborczej, złożoną z 9 członków, do której należą z kuryi gmin wiejskich: 1 poseł polski, 1 niemiecki i 1 czeski. Komisya wybrała dra Bukowskiego przewodniczącym, dra Michejdę zastępcą przewodniczącego, a posłów dra Türka i Hrubego referentami. Pierwsze posiedzenie komisyi tej odbędzie się we wtorek.

Na posiedzeniu Sejmu pos. Hruby interpelował w sprawie przyspieszonego przeprowadzenia akcyi dla gospodarczego podniesienia gmin w Beskidach.

Z Sejmu morawskiego.

Berno. Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu dr Fischer uzasadniał wniosek nagły w sprawie przestrzegania językowego równouprawnienia na państwowych kolejach na Morawach, użalał się na tendencye germanizacyjne większości urzędników niemieckich i oświadczył, że w razie, jeżeli nie nastąpią odpowiednie zmiany, czeska ludność uniemożliwi niemieckim urzędnikom pozostawanie w czeskim okręgu.

Gdy po dalszej dyskusyi postawiono wniosek o zamknięcie dyskusyi nad tą kwestyą, a marszałek odrazu nie ogłosił uchwały, podniosły się głosy protestu ze strony lewicy, zwłaszcza gdy marszałek oświadczył, że wniosek został przyjęty.

Pos. D'Elvert zarzucił marszałkowi, że zamiast natychmiast podać do wiadomości odrzucenie wniosku, przeczekał, aż znajdzie się większość za wnioskiem. — Mowca zaprotestował przeciwko temu i zagroził wyciągnięciem konsekwencyj z podobnego postępowania.

Marszałek w odpowiedzi zapewnił, że nie miał na celu najmniejszego wpływania na bieg głosowania i według najlepszej wiary rezultat podał do wiadomości.

Po wyborze mowców generalnych i ich przemowach nagłość uchwalono, a wniosek przydzielono komisyi kolejowej.

Zjazd bar. Aerenthala z Izwolskim.

Wiedeń. „N. Fr. Presse" donosi ze strony informowanej, że na wczorajszej konferencyi między Izwolskim a bar. Aerenthalem omawiano głównie sytuacyę wywołaną wypadkami w Turcyi. Obaj ministrowie mieli wątpliwości, czy stosunki w Turcyi gładko się rozwiną, tak jakby sobie tego życzyć należało. Nie powzięto jednakże żadnej uchwały na wypadek, gdyby w Turcyi powstały zawikłania. W każdym razie pomiędzy obu mocarstwami panuje zgodność zapatrywań.

Wiedeń. Minister Izwolski przybył tu wczoraj po południu z Buchlowic i zajechał do ambasady rosyjskiej, a wieczorem udał się w dalszą podróż do Monachium.

Cesarz na manewrach.

Veszprim. B. koresp. donosi: Cesarz miał zamiar udać się na wybrany onegdaj punkt ustawienia wojska i wyjechał tam powozem o godz. 9 rano. Tymczasem w połowie drogi spotkał monarcha członków kierownictwa manewrów, którzy pragnęli przenieść miejsce swe w pobliże Veszprim. Arcyksiążę Franciszek Ferdynand, który jechał na czele w automobilu, zdał monarsze sprawozdanie, poczem monarcha wsiadł do automobilu i wraz z arcyksięciem Franciszkiem Ferdynandem pojechał na wzgórze Kilato-Hegy, gdzie byli już arcyksiążęta: Karol Franciszek Józef, Leopold Salvator i Fryderyk, jakoteż zaproszeni na manewry funkcyonaryusze wojskowi.

Na wzgórzu tem stanął także sztab kawaleryi. Cesarz siadł na konia, zwiedził szczegółowo pozycye wojskowe i później w silnym galopie powrócił na wzgórze, śledząc przebieg manewrów z wielką uwagą. Następnie przeglądnął jeszcze ustawione w pobliżu automobile ochotniczego korpusu automobilów i o godzinie 1 po południu powrócił powozem do obozu dworskiego.

Sprawy węgierskie.

Budapeszt. Na poniedziałek, jako przeddzień otwarcia Sejmu węgierskiego, socyaliści zwołali tutaj 35 zgromadzeń, celem urządzania demonstracyi za powszechnem prawem głosowania. W zgromadzeniach tych wezmą udział także delegaci rumuńscy i słowaccy. Jak dzienniki twierdzą, minister hr. Andrassy przedłożył królowi kilka projektów reformy wyborczej, decyzya króla jednakże jeszcze nie zapadła. Tak samo w sprawach wojskowych monarcha dotychczas nie powziął decyzyi. Jak jednakże niektóre dzienniki przypuszczają, w najbliższem otoczeniu cesarza objawia się silny prąd przeciw zamiarowi koalicyi załatwienia kwestyj wojskowych przed uchwaleniem reformy wyborczej.

Burian w Bośni.

Sarajewo. Wspólny minister skarbu Burian udzielił onegdaj po południu w pałacu rządowym ogólnych audyencyj, na których zjawiły się liczne osoby.

Serbski kongres kościelny.

Karłowice. Na serbskim kongresie kościelnym podczas próbnego głosowania na patryarchę, otrzymał Bogdanovicz 17 głosów; drugie tyle głosów oddano przeciw niemu.

Wyjazd Piotra serbskiego za granicę?

Belgrad. Rozeszła się tu pogłoska, że minister spraw zagranicznych Milowanowicz podczas spotkania się z bar. Aerenthalem i Izwolskim zdołał pozyskać obydwóch dla projektowanej od dawna podróży króla Piotra do Austryi i Rosyi i do przyjęcia króla przez dwór wiedeński i petersburski.

(Jak wiadomo, król Piotr, obejmując tron po zamordowaniu króla Aleksandra i Dragi, nie mógł liczyć na przyjęcie przez dwory zagraniczne. Przyp. red.).

Izwolski we Włoszech.

Rzym. Agencya Stefaniego donosi z Petersburga, że minister spraw zagran. Izwolski przybędzie we wrześniu do Desio, gdzie będzie gościem ministra spraw zagranicznych Tittoniego. Następnie obaj ministrowie udają się do Racconigi, gdzie Izwolski przyjęty będzie przez króla Wiktora Emanuela na audyencyi.

Zjazd socyalistów.

Norymberga. Na kongresie socyalno-demokratycznym w dyskusyi nad zezwoleniem budżetu, poseł do parlamentu Frohme polecił przyjęcie następującego wniosku:

Zjazd potwierdza na nowo rezolucyę zjazdu w Lubece i postanowienia — aby uniknąć waśni co do ewentualnych ważnych powodów przy zezwalaniu budżetu — by frakcye w pojedynczych sejmach przedewszystkiem porozumiewały się z przełożeństwami krajowemi i z przełożeństwem stronnictwa. Nie można do tego dopuścić, by odbywać tu sąd nad towarzyszami z południowych Niemiec; kwestya zezwolenia budżetu jest wyłącznie kwestyą taktyki.

Norymberga. W dalszym ciągu obrad kongresu delegaci północno-niemieccy i południowo-niemieccy wygłaszali żywe mowy, jednakże głosowanie odroczono do dzisiaj.

Bunt na pancerniku francuskim.

Paryż. Na pokładzie pancernika stojącego w porcie Brest zbuntowali się marynarze, chcąc wymusić pozwolenie wylądowania. Gdy wkońcu zezwolono na to, wywołali oni w mieście awanturę i wznosili okrzyki antymilitarne, jakoteż obelgi pod adresem oficerów marynarki.

Sprawa marokańska.

Londyn. Jak Biuro Reutera podaje do wiadomości, Anglia zawiadomiła mocarstwa, że przychyla się do noty francusko-hiszpańskiej w sprawie Maroka.

Z Oranu.

Paryż. Z Oranu donoszą do „Petit Parisien", że według oświadczenia jednego z wybitnych muzułmańskich oficerów, krajowcy przyjmą obowiązek służby wojskowej tylko wtenczas, jeżeli uzyskają zapewnienie, że po odbyciu służby wojskowej otrzymają wszystkie prawa francuskich obywateli państwowych, między temi także i prawo głosowania.

Z Persyi.

Londyn. „Times" donosi z Petersburga, że według nadeszłych tam relacyi, szach w kilku najbliższych dniach ogłosi nową ustawę wyborczą i zwoła parlament. Gdyby szach tego nie uczynił, jego tron i życie zostałoby silnie zagrożone.

Zamach na prezydenta Guatemali.

Londyn. Dzienniki donoszą z Nowego Jorku, że na prezydenta Guatemali Cavrerę wykonano **zamach bombą**, która była umieszczoną w aparacie telefonicznym i eksplodowała w chwili, gdy prezydent zdjął słuchawkę z aparatu, chcąc się rozmówić telefonem. Prezydent Cavrera został **ciężko ranny. Pięć osób aresztowano** pod zarzutem współwiny w zamachu i skazano je na śmierć przez rozstrzelanie, jednakże w ostatniej chwili ułaskawiono je.

Przyjęcie u Roosevelta.

Osterbay. Prezydent Roosevelt dał tu przyjęcie, na które zaproszoną została cała ludność miejscowości. Roosevelt żegnał się w ten sposób przed swoim wyjazdem do Waszyngtonu, przed ustąpieniem z prezydentury.

Kronika.

Dziś:

Kraków, czwartek 18 września.

Kalendarzyk kościelny: Józefa z Kop., Zofii i Ireny.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 5 m. 23, zachód o godz. 5 min. 46; długość dnia godzin 12 min. 23.

Teatr miejski w Krakowie: „Dom otwarty".

Teatr ludowy: „Gagatek tatusia".

Teatr miejski we Lwowie: „Samson".

Z teatru ludowego. Drugi z rzędu benefis odbył się na scenie ludowej wczoraj. Benefisantami byli pp. Sabina Zielińska i F. Sarnowski, oboje pracujący z wielkim pożytkiem od początku sezonu na scenie teatru ludowego. — Miarą sympatyi, jaką darzy benefisantów publiczność, były na wczorajszem przedstawieniu przepełnione miejsca. Przedstawienie wypełnił wodewil p. t. „Gagatek tatusia", urozmaicony śpiewami i tańcami.

Z kroniki wypadków. Wczoraj wieczorem pogotowie ratunkowe opatrzyło kowala z fabryki Góreckiego Piotra Zająca, któremu przy pracy upadła na nogę ciężka sztaba żelazna i nogę silnie poraniła.

Bójka. Wczoraj po południu między Walerym Magoczym, robotnikiem betonowym w zakładzie inżyniera Hechtera, a stróżem tego zakładu Cepuchem, wybuchła sprzeczka, która wkrótce zamieniła się w zaciekłą bójkę. Cepuch widząc, że nie da przeciwnikowi rady, wydobył z kieszeni nóż i zadał nim Magoczyemu trzy głębokie i niebezpieczne rany w lewą rękę. Rannego, osłabionego z powodu upływu krwi, opatrzyło pogotowie ratunkowe.

Teatr czeski w Wiedniu. Z Pragi telegrafują: Dzienniki czeskie donoszą, że istnieje zamiar utworzenia sceny czeskiej w Wiedniu.

Kongres astronomów. Z Wiednia telefonują: Międzynarodowy kongres astronomów został zamknięty. Jako miejsce następnego kongresu naznaczono Wrocław.

Walka żandarmów z cyganami. Z Budapesztu telegrafują: W Chorwacyi w pobliżu miejscowości Jaleovics, banda cyganów licząca 20 ludzi, napadła na kilku przejeżdżających handlarzy koni. Ponieważ nadeszli na to żandarmi, cyganie zbiegli do pobliskiego lasu i stamtąd zaczęli strzelać do żandarmów. Wywiązała się prawdziwa walka, podczas której zginął jeden cygan, a kilku odniosło rany. Ostatecznie żandarmi ujęli kilkunastu członków bandy.

Choroba ks. Eulenburga. Z Berlina telegrafują: Według informacyi zaczerpniętych u małżonki ks. Filipa Eulenburga, stan zdrowia księcia pogorszył się w ostatnich czasach tak znacznie, że lekarze zwątpili już, aby książę był kiedykolwiek w stanie poddać się nowym badaniom. Utracił on zupełnie siły, cierpi na bóle nerwowe, często traci przytomność i może spożywać tylko płynne pokarmy i to w bardzo małej ilości.

Nowy balon Zeppelina. Ze Sztutgartu telegrafują: Wzlot nowego balonu hr. Zeppelina odbędzie się w pierwszych dniach października.

Eksplozya w tunelu. Z Paryża telegrafują: Według doniesień z Nicei, podczas przebijania tunelu nastąpiła przedwczesna eksplozya, wskutek czego jeden robotnik zginął a dwóch odniosło ciężkie zranienia.

Kongres dla prawa morskiego. Z Londynu telegrafują: Tutejsze wieczorne dzienniki donoszą, że rząd zamierza międzynarodowy kongres dla prawa morskiego przełożyć z dnia 1 października na 1 grudnia.

Pożar w Konstantynopolu. Z Konstantynopola telegrafują: Podczas onegdajszego pożaru na przedmieściu Jenikule spłonęło około 500 domów, wśród nich mieszkania wszystkich austryackich i włoskich urzędników kolejowych.

Pożar miasta. Z Petersburga donosi pet. ag. tel.: Ogień zniszczył miasto Perhitamak w gubernii Ufa.

Odznaczenie. „Wiener Ztg" ogłasza: Cesarz nadał starszemu radcy budownictwa w ministerstwie kolejowem Stanisławowi Przychockiemu z okazyi przeniesienia go w stały stan spoczynku, order żelaznej korony III kl. z uwolnieniem od taksy.

Mianowania. „Gazeta Lwowska" ogłasza: Namiestnik powołał posiadającego tytuł i charakter radcy namiestnictwa starostę Stanisława Adama Telichowskiego w Złoczowie, oraz starostów Leopolda Popiela w Tłumaczu i Eugeniusza Swobodę w Tarnobrzegu do służby w namiestnictwie.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca: **Michał Konopiński.**

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10.

Rządca drukarni L. K. Górski.